

Broj: _____
Bihać: _____

IZVJEŠTAJ O RADU
Javne ustanove
„Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa“
za 2020. godinu

Bihać, mart 2021. godine

SADRŽAJ

LIČNA KARTA USTANOVE	3
ANALIZA LJUDSKIH RESURSA I PLAĆA ZAPOSLENIKA	5
NORMATIVNI OKVIR.....	5
DJELATNOST USTANOVE.....	6
<i>Polje djelatnosti</i>	
<i>Predmet zaštite</i>	
<i>Ciljevi zaštite</i>	
UVOD	8
<i>Kulturno naslijeđe</i>	
<i>Stari gradovi i naselja kao posebnost zaštićenog područja</i>	
<i>Koncept održivog razvoja – rezultati</i>	
II RAZRADA	12
OBAVLJANJE REDOVNE DJELATNOSTI.....	12
<i>Opći osvrt i pravac djelovanja</i>	
<i>Prijedlozi mjera</i>	
<i>Aplicirani projekti koji su podržani za 2019. godini</i>	
<i>Obilazak dobara kulturnog naslijeđa</i>	
<i>Medijski angažman</i>	
<i>Zakonodavna regulativa</i>	
<i>Kadrovi</i>	
<i>Tehnika i sredstva</i>	
<i>Literatura</i>	
<i>Popularizacija</i>	
<i>Evidencija</i>	
<i>Zahtjevi</i>	
<i>Kontakti</i>	
<i>Strateški Projekti od interesa za djelovanje Zavoda</i>	
TEMELJNE ODREDNICE POSLOVNE POLITIKE.....	14
<i>Infrastruktura sa prostora USK-a</i>	
<i>Realizovani ciljevi iz područja redovne djelatnosti</i>	
KAPTALNI PROJEKTI KOJI SU PRENESENI IZ 2018.	19
PROJEKTI KOJE JE ZAVOD POKRENUO U 2019.....	19
PLAN NASTVK AAKTIVNOSTI.....	20
TEKUĆE AKTIVNOSTI ZAVODA.....	21
PRAĆENJE AKTIVNOSTI USTANOVA.....	21
UGROŽENI SPOMENICI BIH SA PROSTORA USK-A	22
PREGLED STATUSA I BROJA DOBARA KULTURNOG NASLIJEĐA	23
PREGLED ZAŠTIĆENIH NEPOKRETNIH I POKRETNIH DOBARA.....	24
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ POSLOVANJA ZA 2019.GOD.	24
TABELARNI PREGLED SREDSTAVA I UTROŠKA SREDSTAVA	24
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ POSLOVANJA	26
KOMENTAR FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	28
ZAVRŠNI DIO	29

LIČNA KARTA USTANOVE

Kratak historijat ustanove

Prostornim planom BiH, Faza B – Valorizacija kulturnog naslijeđa za područje Krajine iz 1980. godine predviđeno je osnivanje Zavoda za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa u Bihaću kao regionalne ustanove, što nikad nije urađeno. Poslove zaštite obavljali su Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa BiH i rijetko Zavod iz Banja Luke. Studija o opravdanosti osnivanja Zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa Unsko-sanskog kantona usvojena je 1998. godine, i na tome se stalo.

Odluku o osnivanju Javne ustanove «Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa» na prijedlog Vlade unsko-sanskog kantona, donijela je Skupština Unsko-sanskog kantona 24. maja 2004. godine, broj: 01-1-200/04.

Zakon o zaštiti kulturnog naslijeđa, na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona donijela je Skupština Unsko-sanskog kantona 24. maja 2004. godine, broj: 01-1-199/04.

Odluku o suglasnost na Pravila Javne ustanove Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa, donijela je Vlada Unsko-sanskog kantona 27.10.2004. godine, broj: 03-017-837/2004.

Dopuna skupštinske Odluke o osnivanju Zavoda uslijedila je 05. januara 2005. godine broj:01-1-313/05.

Matični registarski broj subjekta upisa: 2-162, broj identifikacione oznake: 02, djelatnost, odnosno poslovi subjekta upisa u zemlji su: 92.5 Djelatnost biblioteka, arhiva, muzeja i ostalih kulturnih djelatnosti; 92.52. Djelatnost muzeja, zaštita kulturnog naslijeđa; 92.522 Zaštita kulturnog naslijeđa.

Naziv: Javna ustanova «Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa» Bihać

Adresa: Ulica 5. korpusa broj 2.

Sjedište: 77000 Bihać

Upis u Sudski registar: U/I-19/04. sa sjedištem u

ID: 4263421390008.,

Podrazred djelatnosti: Zaštita kulturne baštine 92.522.

Djelatnost:

- 91.01 Djelatnost biblioteka i arhiva;
- 91.02 Djelatnost muzeja;
- 91.03 rad historijskih mjesta i građevina i sličnih znamenitosti za posjetioce.

Pravni status: Javna ustanova

Telefon/fax: 037 220 348

Web site: <http://www.kulturnonaslijedjeusk.ba>

E-mail: zavod@bastinausk.ba

Odgovorna osoba: Kadić Amir, direktor (Ugovor o zasnivanju radnog odnosa sa direktorom 01-286/20 od 05.08.2020. godine)

Upravni odbor: imenovan dana 11.03.2021. godine, Rješenjem broj 03-017-2747/21

Edvina Hajdarević – predsjednik UO
Igor Pećenković – član UO
Džanić Anis – član UO

Interni revizor: Nije imenovan
Eksterni revizor: Nije angažovan

Broj zaposlenih: Sistematizacijom predviđeno osam (8) zaposlenika; trenutno radi
tri (3) zaposlenika uključujući i direktora.

r/b	Radno mjesto	Opis posla	Stručna sprema	Aktivnost
1	Direktor*		VSS	
2	Arhitekt	Stručni saradnik za nepokretno naslijeđe	VSS	Projektovanje, revizija, nadzor, Izrada aplikacija
3	Arhitekt		VSS	Projektovanje, revizija, nadzor, Izrada mišljenja
4	Konzervator i restaurator	Stručni saradnik za konzervaciju	VSS	Izrada stručnih mišljenja
5	Dipl.pravnik	Stručni saradnik za pravne poslove	VSS	Izrada stručnih mišljenja, Izrada aplikacija
6	Administrator	ekonomist	VŠS	Ekonomsko tehnički poslovi
7.	Grafički inženjer	Stručni saradnik za oblast dokumentacije nepok.kul.nasl.	VŠS	Klasifikuje dokumentaciju
8.	Građevinac	Stručni saradnik za nepokretno naslijeđe	VSS	Projektovanje, revizija, nadzor, Izrada aplikacija

**Direktor ujedno obavlja poslove stručnog saradnika za nepokretno naslijeđe*

ANALIZA LJUDSKIH RESURSA I PLAĆA ZAPOSLENIKA

Prikaz neto plaća zaposlenika Zavoda za mjesec decembar u 2020. godine po imenu i prezimenu i radnom mjestu

Red.br.	IME I PREZIME	Opis radnog mjesta	Neto plaća
1.	Kadić Amir	Direktor	1 142,47 KM
5.	Džanić Anis	Stručni saradnik za pravne poslove	944,92 KM
6.	Midhada Midžić	Poslovi računovodstva, knjigovodstva i administracije	975,50 KM

Zavod raspolaže sa prostorom:

r/b	Radno mjesto	Površina	Napomena
1	Direktor*	12,50m ²	
2	Projektni ured	19,10m ²	
3	Služba administracije	13,50m ²	
4	Hodnik	24,70m ²	Plan proširenja površine hodnika interpolacijom galerije, čime bi se dobi prostor u površini od 15,0m ² koji bi služio kao arhivski prostor.
5	Sanitarije	6,00m ²	

NORMATIVNI OKVIR

Zakonski osnov djelovanja

Djelovanje Zavod bazirano je na:

- Zakon o zaštiti kulturnog naslijeđa USK-a
- Zakon o građenju USK-a
- Uredbu o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju
- Uredbu o obavljanju prethodnih radova istraživačkog karaktera na nacionalnim spomenicima,
- Zakon o obligacionim odnosima i zakona o javnim nabavkama,
- Ostali zakoni koji regulišu oblast kulturnog naslijeđa

DJELATNOST USTANOVE

Zavod je ustanova koja obavlja djelatnost zaštite kulturnog naslijeđa na području Unsko-sanskog kantona. Djelatnost Zavoda je od javnog interesa. U okviru svoje djelatnosti Zavod obavlja slijedeće poslove:

- * Pronalaženje,
- * Zaštitu,
- * Održavanje,
- * Popularizaciju i
- * Obnavljanje dobara kulturnog naslijeđa.

Polje djelatnosti

Prema Pravilniku o radu i važećim propisima, Plan rada za 2021.godinu ogleda se u kontinuiranom vršenju:

- **Istraživanje, Evidencija, Valorizacija;**
Zavod svakodnevno vrši istraživanje svih vrsta podloga (historijskih, foto, usmenih saznanja, karata i sl.), te ih preispituje, preklapa sa postojećim i dalje priprema za rad. Ova vrsta posla je redovna djelatnost i provodi se tokom čitave godine.
- **Pravna zaštita;**
Prvi osnov zaštite dobara jeste pravna zaštita, čime se spriječava nestručan rad nad dobrima, oskrnavljenje tipa uklanjanja elemenata i interpolacija nestručnih sadržaja. Zavod pokušava u što većem broju staviti pod zaštitu dobra (bilo lokalnog nivoa, kantonalna i lista nacionalnih spomenika), te ovakva se procedura provodi oko 10-15 objekta/lokaliteta u godini,
- **Stvaranje dokumentacione osnove;**
Svaki početak rada se bazira na dokumentacionoj osnovi. Ona uslovljava vrstu i metodologiju rada.
- **Registar dobara pokretnog i nepokretnog naslijeđa,**
U saradnji sa svim općinama i ustanovama koje djeluju na polju kulture pokrenuta je aktivnost izrade popisnog registra svih dobara na prostoru USK-a. U toku 2011. je obrađeno oko 500 objekata i lokaliteta, te izvršena valorizacija, opis, te osnovni plan aktivnosti. Iz registra će biti dostupni svi osnovni podaci (historijske podloge, foto prilozima, dosadašnje intervencije, te planirane aktivnosti kroz faze rada).
- **Izrada programa za obezbjeđenje investicija za dobra kulturnog naslijeđa,**
Zavod redovno prati sve Javne pozive za učešće, sufinansiranje ili učestvovanje od lokalnog pa do državnog nivoa. Potrebno je naglasiti da smo u 2020. godini ishodovali sufinansiranje sa svih javnih poziva na koje se Zavod prijavio (Fed.min. kulture i sporta, civilnih poslova, prostornog uređanja, te sufinansiranje od strane BH Telecoma). U partnerstvu sa općinom Bihać, Vladom USK-a.

- **Izdavanje mišljenja o intervencijama u prostoru;**
Redovna aktivnost koja se provodi u većini za potrebe općina, ali i za fizička lica. Uglavnom se odnosi na mišljenja o statusima dobara, mišljenjima za izgradnju novih objekata u zaštićenim zonama i sl.
- **Održavanje postojećih objekata i cjelina kulturnog naslijeđa;**
- **Obnova i rekonstrukcija objekata;**
- **Izrada konzervatorskih podloga;**
Kod ove tri aktivnosti presudna su finansijska sredstva. Zbog visokih investicija Zavod sve aktivnosti provodi u fazama i to prema planu aplikacija za koje se javljamo. U velikoj mjeri kod tekućeg održavanja/čišćenja/ pomažu lokalno stanovništvo i lokalna zajednica.
- **Popularizacija kulturnog naslijeđa.**
Po završetku svake kalendarske godine Zavod vrši prezentaciju radova kroz godišnje aktivnosti pojedinih udruženja, općina i ustanova. Prezentacije se uglavnom odnose na razne vrste izložbi (koje predstavljaju vrstu i metodologiju rada, promjenu tehnika i materijala) izradu publikacija i kataloga, te izdavanje stručnih i prezentacijskih knjiga. U toku 2019. pripremljene su podloge za dopunu izdane knjige „Stari gradovi USK-a“, te prikupljanje podloga i informacija još traje, te izdavanje „Popisnog registra dobara USK-a“ koja je planirana za izdavanje kad se izvrši dopuna preko 30% štampanog materijala.

Predmet zaštite dobara pokretnog, nepokretnog kulturnog naslijeđa te njihove grupe i cjeline koje uključuju i pojas oko dobara kulturnog naslijeđa

Spomenici kulture su dobra od općeg interesa koja uživaju posebnu zaštitu i na način propisan zakonima i međunarodnim konvencijama čiji je potpisnik BiH.

Smatra se, da oštećenje ili nestanak svakog primjerka kulturnog naslijeđa predstavlja osiromašenje baštine svih naroda svijeta budući da svaki narod daje svoj doprinos svjetskoj kulturi.

U članu 1. Zakona o zaštiti kulturnog naslijeđa u članu 1. kaže se “ Spomenici kulture stavljaju se pod zaštitu prema odredbama ovog zakona. Spomenici kulture zaštićuju se ovim zakonom bez obzira u čijem su vlasništvu i jesu li registrovani“.

Zakon o zaštiti kulturnog naslijeđa u članu 2. definira „Spomenici kulture u smislu ovog zakona su nepokretne i pokretne stvari, te njihove grupe i cjeline“ koje u svom današnjem stanju, sadržaju, suštini i vrsti imaju osobine koje se smatraju kao historijska, naučna, umjetnička, kulturna, estetska i etnografska vrijednost; koji su izvor saznanja, dokazi historijskih zbivanja; kulturnih dostignuća, narodnog života i običaja, svjedoci o značajnim događajima, ljudima, idejama, legendama i vjerovanjima; koji mogu biti od značaja za razumijevanje i obilježavanje historijskih i kulturnih zbivanja.

Ciljevi zaštite i očuvanja dobara kulturnog naslijeđa

Posebnosti kulturnog naslijeđa kao temelj za razvoj USK-a predstavlja i graditeljsko naslijeđe sa naglaskom na stare gradove koji čine jedinstvenu koncentraciju ratnih utvrda, kao posebnost u evropskim okvirima. Taj koncept je osnov za razvoj turizma na USK-u kao kulturnog čina tj. turizma sa kulturnom motivacijom na ovom području .

UVOD

Kulturno naslijeđe

Kulturno naslijeđe predstavlja svaki koncept ili stvar, bilo prirodna bilo umjetna, za koje se smatra da imaju estetski, historijski, znanstveni ili duhovni značaj (ICOMOS)¹.

Dosadašnje djelovanje ustanove potvrđuje ispravnost kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ciljeva u radu Javne ustanove Zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa kojeg je usvojila Vlada i Skupština Unsko-sanskog kanton, gdje je istaknuta potreba za praćenje i usaglašavanje zakonodavstva, planova i programa rada iz područja kulturnog naslijeđa koji se donose na nivou BiH.

Ovdje treba istaknuti da u kratkom roku postojanja ustanove Zavod je uspio da uposli većinu stručnih lica za osnovni rad², da su ostvarene pozitivne saradnje sa svim općinama, predstavnicima općina, kulturnim institucijama i nevladinim organizacijama.

¹Prema definiciji koju daje ICOMOS/UNESCO, kulturni turizam obuhvata pokretnu, nepokretnu i duhovnu baštinu, ali i cjelokupni kulturni život neke zemlje, od pokretne i nepokretne, duhovne, i tehnološke baštine do savremene i tradicijske kulture, sportskog, dnevnog ili noćnog života određene destinacije.

² sistematizacija Zavoda, stana 4.

Za još uspješniji i kvalitetniji rad potrebno je istaknuti da potreba kadrovskog i materijalno jačanja ustanove neophodna kao glavnog cilja zaštite, očuvanja dobara kulturnog naslijeđa, razvoja kulture i kulturnog turizma, unaprijeđenje rada na prostora USK-a, a i samog Zavoda kao specijalizirane ustanove osnovane radi potreba ove vrste.

Dvije temeljne činjenice se odnose na Uredbu o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju i Uredbu o obavljanju prethodnih radova istraživačkog karaktera na nacionalnim spomenicima. Shodno navedenom, na prostoru BiH trenutno ovlaštenje za projektovanje, reviziju i nadzor, te građenje do sad ima oko 10 licenciranih kuća, što uveliko otežava rad na terenu.

Iz navedenih razloga i iskustava u primjeni navedene regulative, Javna ustanova “Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa” čini sve u svojoj moći da ishoduje licencu za projektovanje, te je stupio u kontakt sa svim većim projektnim biroima, te vodećim građevinskim firmama na prostoru USK-a te ih upoznao sa zakonskom regulativom za dobijanje potrebne licence za rad na nacionalnim spomenicima.

Kako je obnova dobara kulturnog naslijeđa složen proces kojim se želi vratiti dio izgubljenog historijskog identiteta sredini koja je srasla sa dobrima kulturnog naslijeđa, a cjelovitost prostorima i ambijentima koji su razoreni, imperativ svih naših intervencija upravo mora biti očuvanje kontinuiteta prostornih odnosa restauracijom objekata koji su tu postojali; gdje nova gradnja uvažava principe prostornih, stilskih i drugih odnosa čuvajući najvrijednije objekte za restauraciju primjenom odgovarajuće metodologije.

Na području Unsko-sanskog kantona evidentirano je oko:

- 500 nepokretnih i 35 pokretnih dobara kulturnog naslijeđa;
- blizu 50 starih gradova, (s tim da za 38 gradova postoje tragovi koji su vidljivi na terenu),
- 12 gradova u svojoj blizini ima gradinske lokalitete, a 11 gradova planski je napušteno i porušeno u drugoj polovini XVI stoljeća, mnogi gradovi u osmanskome periodu su obnovljeni, a gotovo svi prošireni, dodatno ojačani i pretvoreni u znatno jače tvrđave, podignuto je i nekoliko potpuno novih gradova;
- Evidencije pominju oko 30 crkava i manastira, česmi i šadrvana,
- oko 70 starih džamija i tekija, (mi smo do sad evidentirali osam (8) džamija s drvenom munarom);
- 7 starih prosvjetnih zgrada;
- 16 mostova (dokumentovan jedan rimski most u Starom Majdanu);
- 76 memorijalnih spomenika (srednjovjekovnih nekropola, mezarja i turbeta); 40 stambenih zgrada;
- 12 privrednih objekata;
- 16 utilitarnih (vojnih);
- 500 arheoloških lokaliteta (od toga 200 predhistorijskih, 100 antičkih, 200 srednjovjekovnih – rimskih; na području budućeg nacionalnog parka Una registrovano je 49 arheoloških lokaliteta);
- 6 zgrada koje su vezane za događaje iz NOB-a itd.

I pored toga kulturno naslijeđe ovog prostora smatra se neistraženim i sa djelimičnom dokumentacijom koja je od 1950. godine ažurirana samo u rijetkim slučajevima, veliki broj spomenika kulturnog naslijeđa znamo samo po opisu i historijske literature. Nažalost, mnoga od ovih svedočanstava su u stanju akutne ugroženosti, uslijed višestoljetnih ratnih razaranja, višegodišnje zapuštenosti.

Nepokretni kulturni spomenici su ona mjesta koja su dio kulturnog okoliša koja imaju estetski, historijski ili društveni značaj ili drugu posebnu vrijednost za buduće generacije kao i za sadašnju zajednicu: - građevinsko-arhitektonski objekti, arheološki i historijski lokaliteti, nalazišta, te građevinske i fortifikacijske cjeline i drugi nepokretni objekti i dijelovi objekata i cjelina trajno vezanih za određenu sredinu; – spomeničke cjeline, cijela naselja ili njihovi dijelovi i nekropole i druge grupe građevina kada čine jedinstvenu cjelinu; - spomen obilježja, pojedinačni objekti ili grupe iz oblasti likovnih i drugih umjetnosti, urbanizma i arhitekture, nazivi mjesta, ulica, trgova i drugi nazivi i obilježja koja služe očuvanju uspomena na značajne događaje i ličnosti.

Evropska konvencija o zaštiti arhitektonskog naslijeđa odnosi se na slijedeća trajna dobra:

- **Spomenike**: sve građevine i strukture od izrazitog historijskog, arheološkog, umjetničkog, naučnog, socijalnog ili stručnog značaja, uključujući instalacije i opremu;
- **Grupe građevina**: homogene grupe gradskih ili seoskih građevina izuzetne po svom historijskom, arheološkom, umjetničkom, naučnom, socijalnom i stručnom značaju, koje su dovoljno jedinstvene da čine topografski definisane cjeline;
- **Lokalitete**: zajednička djela čovjeka i prirode, odnosno područja koja su djelimično izgrađena i dovoljno karakteristična i homogena da se mogu topografski definisati, koja su od izuzetnog historijskog, arheološkog, umjetničkog, naučnog, socijalnog ili stručnog značaja.
- **Pokretno kulturno naslijeđe** čine predmeti koji su od važnosti iz etnoloških, arheoloških, historijskih, književnih, umjetničkih, naučnih ili tehnoloških razloga, jer kao predmeti spadaju u jednu ili više slijedećih kategorija: - predmeti iskopani iz zemlje ili izvađeni iz vode; - predmeti koji su djela etnografske umjetnosti ili etnografija; - vojni predmeti; - predmeti dekorativne umjetnosti; - predmeti likovne umjetnosti; - predmeti od naučnog ili tehnološkog značaja; - knjige, zapisi, dokumenta ili fotografije, grafički ili televizijski materijal ili zvučni zapisi; - drugi predmeti određeni propisima.
- **Pojas oko lokaliteta dobra kulturnog naslijeđa** – zaštitno područje ili kao samostalna cjelina, članom 17. Zakona o zaštiti kulturnog naslijeđa definiše obavezu definiranja zaštitnog pojasa oko lokaliteta dobra kulturnog naslijeđa, pogotovo u slučajevima kad to nije predviđeno urbanističkim ili regulacionim planom nadležnih organa. U tom slučaju nadležni organ na čijem teritoriju se nalazi dobro kulturnog naslijeđa dužan je štiti određeni pojas oko tog lokaliteta od korištenja u namjene koje nisu u skladu s prirodom, namjenom ili značenjem kulturnog dobra.

Stari gradovi i naselja kao posebnost zaštićenog područja u odnosu na druge

Identifikacija i valorizacija posebnosti dobara prirodnog i kulturnog naslijeđa na zaštićenom području, tačnije kulturne predjele-krajolike, pokretno i nematerijalno naslijeđe, kao i arhitektonsko naslijeđe u cilju obezbjeđenja instrumentarija za zaštitu, upravljanje i planiranje historijskim područjem i krajolikom, kao značajan potencijal za korištenje ovih resursa u procesu prostornog planiranja, a koji predstavljaju osnovni uslov za privredne djelatnosti regionalni razvoj, razvoj kulturnog turizma, osiguranje tržišta nekretnina i otvaranja novih radnih mjesta. Ona predstavljaju i osnovne elemente za utvrđivanje napretka jedne sredine sa različitim kriterijima. Posebnosti kulturnog naslijeđa kao temelj za razvoj USK-a, i zaštićenog područja nacionalnom parku "Una" predstavlja i graditeljsko naslijeđe sa naglaskom na stare gradove koji čine jedinstvenu koncentraciju fortifikacionih objekata kao posebnost u evropskim okvirima. Taj koncept je osnov za razvoj turizma kako na prostoru USK-a, tako i na prostoru lokalnog nivoa, kao kulturnog čina tj. turizma sa kulturnom motivacijom na ovom području. Na ovim prostorima nema kulturnog naslijeđa koje bi u većoj mjeri od starih gradova omogućilo stvaranje pretpostavki ka cjelovitijem i studioznijem sagledavanju historijskog mozaika krajiškog prostora, koji se već stoljećima nalazi na iskušenju historije.

Shodno vremenskim periodima može se zaključiti da su dobra kulturnog naslijeđa nastala u kulturama čije su granice daleko šire od onog koje zahvata zaštićeno područje i predstavlja posebnu i jedinstvenu cjelinu po slijedu kultura, njihovoj paralelnoj koegzistenciji i neprekidnoj interakciji sa mogućnošću planskog uključivanja velikog broja dobara kulturnog naslijeđa u razvojne planove zaštićenog područja. Granice sadašnjeg prostora USK-a uz minimalne korekcije uspostavljene su još 1699. godine. Područje toka rijeke Une uzvodno je omeđeno planinama Grmeč, Plješevica, Osječnica, ... Područje nastanjeno od predhistorije.

Arheološki lokaliteti su samo djelimično istraženi a zvanično je registrirano 49 lokaliteta tog tipa. Gradine, sojenička naselja, naselja na otvorenom, nekropole ravnih grobova, nekropole sa tumulusima i značajni pojedinačni nalazi pripadaju prahistoriji, vile rustike, bazilike, svetišta-mauzoleji, rimski kameni spomenici, nekropole ravnih grobova i značajni pojedinačni nalazi pripadaju antici, dok srednjem vijeku pripadaju gradovi, crkvine, nekropole sa kamenim pločama, nekropole ravnih grobova i jedan pojedinačni grob. Značaj etnologije Etnološke u smislu materijalnih dobara posebnosti narodnog graditeljstva ogledaju se u izboru materijala i shodno tome oblikovnom rezultatu (džamije sa drvenom munarom, segmenti urbane kulture stanovanja bosanskog begovata, kuće od sedrenog kamena, objekti gospodarstva od pletenog pruća i u kombinaciji sa gredama i ljepilom itd.). Tradicionalna proizvodnja i obrada tekstila i odjeće sa posebnim folklornim pojavama (čuveni ćilimi «Bolića kolo», do nedavno na tržištu od Dalmacije do Sarajeva). Karakterističan porodični život, vjera i običaji sa još ponegdje zadržanim ikavskim govorom i epikom – krajiškom epikom (narodnim junačkim pjesmama). Za bliže područje se veže i nastanak sevdalinke te specifična ishrana i običaji stanovnika ovog područja.

Koncept održivog razvoja – rezultati

Materijalna i duhovna kulturna baština je temelj kulturnog identiteta, uz dužno poštovanje prema mjesnim i nacionalnim različitostima. Kulturna je baština dragocjeno sredstvo za promoviranje kulturne različitosti, razvoj građanske svijesti i smanjenje društvene izolacije. Kultura znači kvalitetu života i pripremu za život. Područje kulture obuhvaća obrazovanje, mladež, sport, medije, aktivnosti u slobodno vrijeme, te umjetnost, arhitekturu, književnost i kulturnu baštinu. Da bi smo odredili kulturni razvoj pojedine države prije svega treba načiniti objektivan snimak sadašnjeg stanja kulturnog razvitka. Budući da kulturne sadržaje, htjeli mi to ili ne, određuje neposredni konzument kulture, jedan od mogućih pokazatelja sadašnjeg stanja je izuzetno nisko obrazovanje stanovništva³.

Posebosti i brojnost dobara kulturnog naslijeđa u zaštićenom području su bitna razvojna šansa kako za turističku privredu, tako i za kulturu i tercijarne djelatnosti uopće, radi nas i generacija koje dolaze. Ovakvim bogatstvom ne raspolažu drugi parkovi prirode što je prednost, koju u smislu održivog razvoja planeri moraju računati. Pri tom udvojeni gradovi kao što su Stara Ostrovica, Kulen-Vakuf i Hvala predstavljaju jedinstven primjer u Evropi. Za brigu o njihovoj zaštiti, istraživanju, valorizaciji, održavanju i obnovi postoje institucionalni kapaciteti kao što je JU Zavod Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa, koji već čini prve značajne korake u cilju očuvanja i obnove dobara kulturnog naslijeđa na zaštićenom prostoru uz sve veću financijsku podršku općine Bihać, Vlade Unsko-sanskog kantona, Federalnog ministarstva kulture i drugih.

II RAZRADA

Kratka analiza stanja dobara kulturnog naslijeđa na prostoru USK-a

Ranije smo istaknuli je važnost Uredbi koje regulišu odnose učesnika u građenju, a time i očuvanju dobara kulturnog naslijeđa od improviziranih intervencija, potom, poštivanje Zakona o kulturi i početak formiranja savjeta za kulturu po općinama Unsko-sanskog kantona u znatnoj mjeri mogu dati doprinos u razvoju kulture i kulturnog turizma, aktivno učestvovati u određivanju prioriteta za intervencije na dobrima kulturnog naslijeđa, raditi na očuvanju i evidentiranju dobara i sprječavanju evidentne devastacije graditeljskog kulturnog naslijeđa, trgovine nepokretnim dobrima i sprječavanju ilegalnih arheoloških iskopavanja.

OBAVLJANJE REDOVNE DJELATNOSTI

Prema Pravilniku o radu i važećim propisima, Planu i programu rada za 2020. godinu obavljanje redovne djelatnosti ogleda se u kontinuiranom vršenju: istraživanja, evidencije, valorizacije, pravne zaštite, stvaranje dokumentacione osnove, registar dobara pokretnog i nepokretnog naslijeđa, izrada programa za obezbijedenje investicija za dobra kulturnog naslijeđa, izdavanje mišljenja o intervencijama u prostoru, održavanje postojećih objekata i cjelina kulturnog naslijeđa;

³ pismenost pri dnu Europske ljestvice, nizak broj visoko obrazovanih kadrova i ne znanje stranih jezika naročito su izraženi u nekim regijama

obnova i rekonstrukcija objekata, izrada konzervatorskih podloga, popularizacija kulturnog naslijeđa, aktivno praćenje i apliciranje na Javne pozive.

Treba napomenuti da fizička obnova objekata i lokaliteta u svemu ovisi o visini sredstava koje Zavod ishoduje.

Opći osvrt i pravac djelovanja

Dobra kulturnog naslijeđa treba cijeniti u historijskom kontekstu šireg okruženja u kome je nastalo i procjenjivati u odnosu sa drugim dobrima naslijeđa koji pripadaju njihovom historijskom, etnonacionalnom i kulturnom krugu. Ono predstavlja neuporedivu cjelinu, osobenu i jedinstvenu upravo po slijedu kultura, njihovoj paralelnoj koegzistenciji, neprekidnoj interakciji.

Dobrima ove vrste ne raspolažu drugi nacionalni parkovi prirode, što je prednost na koju u smislu održivog razvoja planeri moraju računati. Operativno, iz ugla razvoja turizma, povezivanje dobara kulturnog i prirodnog naslijeđa različitim komunikacijama (pješačkim, biciklističkim, planinarskim itd.) sa adekvatnim označavanjem i jedinstveno usaglašenim konceptom (sve lokalne zajednice na prostoru USK-a, Domovi kulture, Direkcija Nacionalnog parka Una, Zavodi (kantonalni i općinski nivoi), daje početnu mogućnost u sticanja financijske dobiti.

U smislu financijske podrške od lokalnog do državnog nivoa, tu su i mogućnosti koje se pružaju u pristupnim fondovima EU, ali i mnogi drugi izvori kao npr. ograničena koncesiona prava, ali i mogućnost finansiranja zaštite i obnove dobara kulturne baštine, preko firmi-kompanija, respektabilnih poreskih obveznika.

JU Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa je finansijski podržan za intervencije na više dobara kulturnog naslijeđa u zaštićenom i kontaktnom području, što bi nakon realizacije projekata znatno poboljšalo mogućnosti održivog razvoja zaštićenog područja. Isti se realizuje u okviru strateškog projekta „Evropski kulturni put starih građevina“ čiji je koncept zasnovan na historijskim činjenicama i evropskom iskustvu. Sadržajno, projekat predviđa glavnu i pomoćne komunikacijske veze koja ide historijskom trasom starih građevina od Bosanske Krupe, do Stare Ostrovice i Martin Broda.

Prijedlozi mjera

Na toj osnovi Popisnog Registra⁴ dopuniti urbanističke planove koje treba da sadrže i konzervatorske smjernice, Urbanističko-konzervatorski plan sadrži uvijete za intervencije na dobrima kulturnog i prirodnog naslijeđa, rekonstrukcije i sanacije historijskih cjelina, predjela i drugih zahvata u prostoru određenih u integralnom postupku vrednovanja i zaštite kroz konzervatorsku podlogu s konzervatorskim propozicijama i posebnim uvjetima za zahvate na svakom lokalitetu, odnosno građevinskoj čestici.

Konzervatorska podloga, kao jedna u nizu prijeko potrebnih stručnih podloga, ima kao cilj uvesti planera, urbanistu te projektanta u cjelovit historijski proces oblikovanja prostora da bi oni, «stvarajući novo djelo», pridonijeli očuvanju vrijednosti dobara kulturnog naslijeđa.

⁴ JU Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa

Pritom, treba uzeti u obzir da svaka faza prostornog planiranja obuhvata različiti skup problema i ima različitu organizacijsku strukturu. Svrha izrade sadržaja konzervatorskih⁵ podloga za planove uređenja prostora odrediti problemsku razinu zaštite u sistemu gospodarenja prostorom, ovisno o mjerilu u kojemu se problem rješava.

Nakon rješavanja imovinsko-pravnih dokumenata posebnu pažnju treba posvetiti konzervaciji⁶ dobara (kao prvi korak rehabilitacije i zaštite). Sa konzervacijom dobra objekat se stavlja u funkciju turističke privrede, te predstavlja razvojnu šansu samoodrživosti kao temelj razvoja kako lokalne sredine tako i prezentacije USK-a. Većina dobara (prevenstveno se odnosi na stare gradove USK-a) je u jako lošem stanju, te za njihovu rehabilitaciju su neophodna velika sredstva i vrijeme. Npr. stari grad Krupa, Ostrovica, Bužim, Ostrožac, Ključ i sl. su veliki projekti koji se moraju uvrstiti kao strateški ciljevi kantona, a ne samo općina, izraditi detaljan plan aktivnosti, te kroz provedbu zakona o kulturi uključiti sve sfere životne zajednice u ove projekte.

TEMELJNE ODREDNICE POSLOVNE POLITIKE

Jačanje uloge Javne ustanove Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa i uključivanje dobara kulturnog naslijeđa u razvojne planove USK-a, zasnovane na njihovoj posebnosti u odnosu na BiH i Evropu, te afirmacije kulturnog naslijeđa kao faktora održivog društvenog i ekonomskog razvoja, uz osiguranje poštovanja identiteta naroda Bosne i Hercegovine predstavlja osnov poslovne politike Zavoda. Istovremena je obaveza Zavoda i praćenje propisa po pitanju dobara kulturnog naslijeđa koje proizilaze iz procesa evropskih integracija a odnose se prvenstveno na postprijemnu obavezu članica Evropske Unije o uključivanju dobara kulturnog naslijeđa u sve razvojne planove područja. Nova zakonska regulativa stvara obavezu stručnog i kadrovskog jačanja tj. sprovođenja procedura u cilju sticanja ovlaštenja za Zavod da može vršiti projektovanje, reviziju projektne dokumentacije i nadzor radova vezanih za Nacionalne spomenike BiH.

⁵ S. Husedžinović, M. Kozličić, Unsko-sansko područje na starim geografskim kartama; B.Raunig, Japodski kameni sepulkralni i sakralni spomenici; A. Hadžimuhamedović, M.Hamidović, Graditeljsko naslijeđe BiH;

⁶ **Konzerviranje** podrazumjeva očuvanje postojećih vrijednosti baštine u neizmjenjenom obliku, odnosno zaštitu njenih historiskih karakteristika. Ono se primjenjuje kod objekata velike kulturne vrijednosti, a koji su u dobrom stanju očuvani. Konzervacija je dostižni cilj svih zajednica sa skromnim budžetom, te ne predstavlja detaljno ispitivanje historijskih podloga, te izrade detaljne projektne dokumentacije.

Infrastruktura sa prostora USK-a

Stvarne potrebe i veliki broj zahtijeva za intervencije na dobrima kulturnog naslijeđa, na koje zaposlenici Zavoda nisu u mogućnosti odgovoriti, rezultirali su učestalijom saradnjom sa općinskim ustanovama, što je stalna praksa Zavoda, ovaj put u cilju njihovog većeg angažovanja po pitanju zaštite dobara kulturnog naslijeđa.

Iz tog razloga, Zavod je uspostavio saradnju sa slijedećim:

- Nastavljena je redovna saradnja s općinskim službama, pretežno urbanizma, i razvoja u cilju realizacije zajedničkih poslova, s domovima kulture.
- Zavod je prihvatio saradnju sa nevladinim organizacijama u cilju osmišljavanja programa i projekata prekogranične saradnje i aplikacije projekata za finansijsku podršku. U prvom planu je projekat povezivanja dobara kulturnog i prirodnog naslijeđa komunikacijama različite namjene.

Realizovani ciljevi iz područja redovne djelatnosti

Briga o dobrima kulturnog naslijeđa zahtijeva snažniju podršku organa uprave, na tom putu Zavod se susreće prvenstveno sa problemom legalizacije intervencija u prostoru i ponudom učešća aktivnosti Zavoda na dobrima kulturnog naslijeđa.

- Za potrebe službi prostornog uređenja i službi razvoja, te za druga pravna i fizička lica sa teritorije USK-a, Zavod je sačinio desetinu stručnih mišljenja.
- U saradnji sa Komisijom za nacionalne spomenike BiH uvršten je veći broj novih dobara nepokretnog naslijeđa. S tim u vezi, obaveza Zavoda u buduće jeste da prije podnošenja aplikacija izvrši konsultacije sa vlasnicima.
- Kao redovna aktivnost Zavod redovno na terenu vrši snimanje objekta dobara kulturnog naslijeđa, te u toku 2019/20.godine izvršio snimak i dopunu oko 30 objekta, popisao dokumentaciju, digitalizirao podatke, te izvršio tehničku obradu sa analizama,
- Zavod je pratio intervencije na dobrima kulturnog naslijeđa i tim povodom reagovao shodno svojim zakonskim ovlastima.
- Provođene aktivnosti na sanaciji dobara shodno ishodovanim sredstvima.

Aplicirani projekti koji su podržani za 2020. godini

Na osnovu raspoloživih finansijskih sredstava tj. započetih projekata za intervencije na dobrima kulturnog naslijeđa, podnešene su aplikacija u cilju obezbijeđenja finansijskih sredstava prema resornom ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Federalnom ministarstvu kulture i sporta, Federalnom ministarstvu turizma i okoliša; Federalnom ministarstvu civilnih poslova; Federalnom ministarstvu prostornog uređenja BiH; BH Telecomu.

Radi se o slijedećim projektima :

- Izrada projektnih dokumenata.
- Radovi na istražnim arheološkim radovima,
- Radovi na konzervaciji, sanaciji i rehabilitaciji dobara,

- Podizanje funkcionalnih uvjeta za rad Zavoda.
- Projekat „Stari gradovi Unsko-sanskog kantona i njihovo uvezivanje u turistički proizvod“ sa naglaskom na obuhvat i kontaknu zonu Nacionalnog parka Una.
- Nastavak radova na pokrenutim projektima.

Obilazak dobara kulturnog naslijeđa

U toku 2020. godine izvršeno je više obilazaka dobara kulturnog naslijeđa, kako radi aktivnosti Zavoda na praćenju stanja, tako i radi potrebe evidentiranja novih dobara, posebno tradicionalnog graditeljstva.

Medijski angažman

Aktivnost Zavoda je od strane više medijskih kuća korektno je praćena, posebno od kantonalne radio-televizije i Unsko-sanskih novina Krajina, na čem smo im posebno zahvalni. Važno je napomenuti da je Zavod pokrenuo i stalnu saradnju sa portalima na prostoru USK-a i njihov nesebičan angažman na popularizaciji dobara i aktivnosti Zavoda.

Zakonodavna regulativa

Zavod je pripremio izmjene i dopune IV poglavlja Zakona o zaštiti kulturnog naslijeđa, radi zakonskog izvršavanja definiranih ovlasti.

Urađene su Izmjene i dopune Pravila Javne ustanove „Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa“ na način da je usklađen sa Zakonom i Ustavnim načelom prava na žalbu pred drugostepenim organom.

Preuzete su sve međunarodne Konvencije koje se odnose na dobra kulturnog naslijeđa, kopirane i dostavljene svim općinama na prostoru USK-a.

Nakon imenovanja i konstituisanja Upravnog odbora, pripremljene izmjene i dopune normativnih akata Zavoda moći će u dalju proceduru.

Kadrovi

Shodno novoj zakonskoj regulativi, Zavod je pokrenuo proceduru za polaganje stručnih ispita u cilju sticanja ovlaštenja za projektovanje i ispunjenje drugih uslova za nesmetan rad. Istovremeno u cilju kvalitetnijeg odnosa prema radu i intervencijama na dobrima kulturnog naslijeđa, zaposlenici su potpisali Kodeks strukovne etike kojim su regulisana načela, osnovna pravila, odnos prema okolini, ponašanje prema karakterističnim radnim obavezama, ispunjavanje profesionalnih zadataka i druga pitanja u vezi sa dobrima kulturnog naslijeđa.

Tehnika i sredstva

Svi zaposlenici Zavod ne raspolažu elementarnim sredstvima za rad, kao npr. uredska oprema, stol za odlaganje projekata, panoji za prezentaciju projektne dokumentacije i sl.

Literatura

Zavod je izvršio pretplatu na stručne časopise iz oblasti arhitekture i finansija. Razmjenom, fotokopiranjem i donacijama obogaćen je stručni fond za par vrijednih izdanja. Ostvarena saradnja sa Federalnim Arhivom, te arhivom Zadar.

Popularizacija

Zavod je aplicirao za finansijsku podršku za reprint knjige „Stari gradovi Unsko-sanskog kantona“ a u cilju popularizacije dobara kulturnog naslijeđa.

Istovremeno su podržani pojedinci zainteresovani za pripremu publikacija i stručnih radova na temom kulturnog naslijeđa.

Evidencija

Locirani su ostaci šupljih nišana u područjima općine Bosanski Petrovac i Cazina. Jedna posebno vrijedna vrsta objekata tradicionalnog graditeljstva na kojem će se raditi u narednom periodu na detaljnom snimku i popisu ovakvih vrsta nadgrobnika/nišana.

Zahtjevi

Po broju stručnih mišljenja o intervencijama u prostoru za potrebe općinskih službi prostornog uređenja shodno sadašnjoj dinamici, bilo bi potrebno da jedna osoba radi samo ovaj posao. Zahtjevi i potrebe prevazilaze fizičke mogućnosti zaposlenika zavoda.

Zakon o kulturi i druge otvorene mogućnosti za obezbijedenje finansijskih sredstava u cilju intervencija na dobrima kulturnog naslijeđa, rezultirala su izuzetnim interesovanjem privatnog, nevladinog i državnog sektora što se u protekloj godini vidjelo iz desetine zahtijeva upućenih Zavodu za stručnu pomoć. Odgovorom na sva traženja Zavod je indirektno dao doprinos u stručnom razvoju više ustanova na području kantona vezanih za dobra kulturnog naslijeđa.

Kontakti

Zavod ima kontinuiranu komunikaciju sa Komisijom za nacionalne spomenike BiH, Zavodom za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture BiH, Federalnim ministarstvom prostornog uređenja i drugim.

U cilju višeg nivoa profesionalne saradnje među ustanovama kulture, Zavod je potpisao Sporazum o dugoročnoj saradnji sa Muzejem i Arhivom Unsko-sanskog kantona te Zemaljskim muzejem Bosne i Hercegovine.

Strateški Projekti od interesa za djelovanje Zavoda

Kako Zavod nije imao praksu da dijeli kapitalne projekte po važnostima, stručna komisija Zavoda uz odobrenje Upravnog odbora (stari saziv UO) izabrala strateški plan djelovanja na dva lokaliteta i to:

- **stari grad Ostrožac, sa dvorcem Lothara fon Berksa**
- **stari grad Sokolac.**
-

Strateško djelovanje odnosi se i na stalnu prezentaciju dobara, kroz tiskane medije, digitalne medije, te izradu publikacija, knjiga, registara, u obimu za koja su sredstva ishodovana, ili za štampanje manjih tiraža u proizvodnju Zavoda.

KAPTALNI PROJEKTI KOJI SU PRENESENI I ZA KOJE SU ISHODOVANA SREDSTVA

r/b	Naziv projekta	Opis projekta	Implementator	Implementirano sredstava do 2015	Ostalo
1	Kapetanova kula.	Izvođenje radova na sanaciji objekata po fazama	Fed.min.kulture i sporta	62 000,00	1 500,0
2	Stari grad Sokolac.	Projektna dokumentacija za izradu bine i stolarije	Zavod	TZ općine Bihać	-
4	Revitalizacija Konaka u Bihaću	Projektna dokumentacija za istražne arheološke radove	Zavod	9 000,00	-
5	Objekta Kloster	Tekuće održavanje	-	-	-
6.	Stari grad Bjelaj	Izrada geo snimke	Zavod	10 000,00	općina
7.	Stari grad Ostrovica	Radovi na istražnim arheološkim radovima	Fed.min: Kulture i sporta Civilnih poslova	-	-
8.	Stari grad Ostrovica	Radovi na sanaciji ulaznog luka sjeverne kule	Fed.min.kulture i sporta	-	-
9.	Dvorac Lothara fon Berkša	Izrada projektne dokumentacije	Zavod	Grad Cazin	-

PROJEKTI KOJE JE ZAVOD POKRENUO U 2017.⁷ još se provode

r/b	Naziv projekta	Opis projekta	Osigurano sredstava
1	Stari grad Sokolac	Istražni arheološki radovi, konzervacija, revitalizacija Sanacija kružne kule	Zavod
2	Kapetanova kula	Radovi na sanaciji III i IV faze	Zavod
3	Stari grad Sokolac	Izrada projektne dokumentacije	Zavod
4	Stari grad Sokolac	Radovi tekućeg održavanja	-
5	Kula Radotina	Izrada projekta sanacije	
6	Zgrada Kloster	Sanacija krovnog pokrivača i izmjena solarije	Zavod JU Umjetnička sšoka
7	Stari grad Stijena	Čišćenje, izrada geo snimke i konzervacija Revitalizacija Džamije	MZ Stijena
8	Stari grad Bužim	Izrada projektne dokumentacije i konzervacija ulaza	Općina Bužim Zavod
9	Stari grad Bosanaka Krupa	Čišćenje, sanacija i revitalizacija platoa	Zavod općina B.Krupa
10	Rodna kuća Ibri alagića	izrada snimke i hitna konzervacija	Fed min kulture i sporta
11	Biblijina kuća / kantonalna biblioteka	Izrada projekata sanacije krovnog pokrivača	Zavod JU K.Biblioteka
12	Istražni arheološki radovi na nac.	Izrada projekata arheoloških radova i nadzor nad	Zavod

⁷ svi pokrenuti projekti su aplicirani prema: Federalnim ministarstvima: Kulture i sporta, Prostornog uređenja, Turizma i okoliša; Civilnih poslova

	spomeniku Ripač i Brandže	istražnim radovima	
13	Džamija Fethija	Izrada idejng projekta revitalizacije	IVZ Bihać
14	Projekat sanacije i ineterpolacije stepeništa tornja sv Ante	Izrada idejng projekta revitalizacije	Grad Bihać

*sredstva odlukom prebačena od Federalnog min.kulture i sporta, te prostornog uređenja.

PLAN NASTAVKA AKTIVNOSTI ZAVODA IZ 2020.godine

r/b	Naziv projekta	Opis projekta	Osigurano sredstava
1	Stari grad Sokolac	Uređenje unutrašnjeg platoa	Grad bihać TZ Bihać
2	Kapetanova kula	Radovi na sanaciji IV i V faze	Fed i kan.ministrstvo grada Bihać
3	Stari grad Bosanska Krupa	Uređenje unutrašnjeg platoa	kan.ministrstvo općina Bos.Krupa
4	Rodna kuća Ibri Alagića	Sanacija krovišta	Fed.ministarstvo
5	Zgrada Konaka	Sanacija krovišta i izmjena stolarije	Fed i kan.ministrstvo grada Bihać
6	Stri grad Bijela Stijena	Čišćenje i konzervacija ulaza	MZ Stijena
7	Džamija u st.g. Bijela Stijena	Sanacija krovišta i fasade	MZ Stijena
8	Kloster	Izrada projekta i sanacija fasade	
9	Izrada projekta miljokaza kantona	Izrada replika miljokaza	RAUSK
10	Stari grad Bjelaj	Arheologija i konzervacija	Op-B.Petrovac
11	Projekat revitalizacije džamije u Lubardi	Izrada projekta revitalizacije	Fed.mion kulute i sporta

*projekat i nadzor Zavod

PROJEKTI KOJE JE ZAVOD APLICIRAO U 2020.godine

r/b	Naziv projekta	Opis projekta	Partner
1	Stari grad Sokolac	Prekogranična saradnja BiH - R Hrvatska	Općina Rakovica Općina Karlovac
2	Kapetanova kula	Radovi na sanaciji IV i V faze	Kant.min.nauke.ob.kul.sp
3	Stari grad Ostrožac sa dvorcem	Radovi tekućeg održavanja	Dom kulture Cazin
4	Stri grad Kamengrad	Konzeravtroski radovi	Općina S.Most
5	Dom kulture Jovan Bjelić	Radovi na sanaciji	Dom kulture Bos.Petrovac
6	Stari grad Pećigrad	Radovi tekućeg održavanja	----
7	Stari grad Stijena	Čišćenje i geo snimka	MZ Stijena
8	Stari grad Bužim	Izrada projektne dokumentacije i konzervacija ulaza	Općina Bužim
9	Stari grad Stijena	Izrada projektne dokumentacije i konzervacija kule	Općina Cazin MZ stijena
10	Stari grad Krupa	Izrada projektne dokumentacije revitalizacije platoa	Općina Bos.Krupa
11	Stari grad Sokolac	Izrada projektne dokumentacije revitalizacije platoa, izrada projekta i aplikacija za stolariju i ulazna vrata	Grad Bihać TZ Grada Bihaća

TEKUĆE AKTIVNOSTI ZAVODA

r/b	Naziv projekta	Opis projekta
1	Popis i izrada centralnog registra dobara kulturnog naslijeđa USK-a	Zavod vrši popis, snimak i izradu digitalizacije svih dobara. u to uključuje, terensko snimanje, pronalaženje historijskih i tehničkih podloga, izrada table objekta i postavljanje na web stranu.
2	dopuna II izdanja knjige stari gradovi USK-a	Kako je poznato Zavod je u toku 2016. izdao napomenutu knjigu u tiražu od 400 primjera, te pokazano je da postoji velik interes za izdavanjem dopunjenog izdanja. ishodovanje dopunskih podloga i izradu preloma knjige Zavod je već završio te su neophodna još manja sredstva za štampanje. svi javni pozivi koji su objavljeni Zavod se javio na poziv za sufinansiranje. Kontinuirao se provodi aktivnost na dopuni sa naovim istraživanjima i ishidovanim pologama.
4	Izrada stručnih mišljenja i programskih aktivnosti	Zavod redovno za potrebe lokalne zajednice, pravnih i fizičkih lica izdaje stručna mišljenja, planove rada i izrade programa.
5	Izrada prezentacijskih panoa	Svake godine zavod vrši prezentaciju svog rada na svim općina USK-a, te učestvuje u kulturnim manifestacijama gradova. Zavod je učestvovao na manifestaciji Ulicom bišća sa projektima koje je vodio Zavod, te Prezentirao ispred Komisije za očuvanje spomenika BiH nacionalne spomenike u svim općinama na US-kantonu.
6	Izrada publikacija	Od 2012.godine plan aktivnosti je da Zavod na kraju godine izda publikaciju izvedenih radova, koji bi se bazirali na novim metodama upotrebe alata ili materijala, novih nalaza ili jednostavno prezentacija dobara USK-a.

PRAĆENJE AKTIVNOSTI USTANOVA KOJE VODE PROJEKTE NAD DOBRIMA KULTURNOG NASLIJEĐA.

r/b	Naziv projekta	Opis projekta	Voditelje aktivnosti	aktivnost
1	Općina Bihać	Stari grad sokolac	Općina Bihać TZ Grada Bihaća	Revitalizacija objekta i stavljanje u funkciju
		Zgrada Klostera	umjetnička škola	Sanacija krovništva i izmjena stolarije
		Kapetanova kula	Muzej usk	Radovi na završetku IV faza i pokretanje završne V faze
2	Općina Bosanska Krupa	Stari grad Krupa Općina Bosanska Krupa	Izrada projekta sanacija platoa	Radovi na sanaciji i stavljanje platoa starog grada u funkciju
3	Općina Bosanski Petrovac	Dom kulture jovan Bijelić	Dom kulture	Provoedene aktivnosti na sanaciji objekta i interijera
		Stari grad Bjelaj	Dom kulture	Aplicirana sredstva za konzervaciju, Čišćenje i geo snimka završena
4	Općina Bužim	Stari grad Bžim	Općina Bužim	Radovi na sanaciji ulaza.
		Prilazno stepenište	Općina Bužim	Provoedeni radovi
5	Općina Cazin	Dvorac Lothara fon	Dom kulture	Ishodovano odobrenje za radove na i

		Berksa		izmjeni krovnog pokrivača i detaljnom čišćenju
		Rodna Kuća Nurije Pozderca	Dom kulture	Projektna dokumentacija u toku
		Kula Radotina	Dom kulture	Sređivanje imovinsko-pravne dokumentacije prilaznih komunikacija
6	Općina Ključ	Stari grad Ključ	Općina Ključ	Sredstva aplicirana za sanaciju tabije
7	Općina Sanski Most	Zgrada ZAVNOBIH-a	Općina Sanski Most	Projekat završen, odobrenje u pripremi
		Stari grad kamengrad	Općina Sanski Most	Čišćenje završeno, geo snimka u toku, sredstva za konzervaciju aplicirana
		Musalla donji Kamengrad	IVZ Sanski Most	Nedostaju završni slikarski radovi na mihrabu, te tehnički prijem
8	Općina Velikla Kladaša	Stari grad Vrnograč	Općina Velikla Kladaša	Završeno čišćenje i geo snimka Elaborat za istražne arheološke radove u toku
		Stari grad Podzvizd	Općina Velikla Kladaša	Završeno čišćenje i geo snimka Elaborat za istražne arheološke radove u toku
		Stari grad Todorovo	Općina Velikla Kladaša	Priprema elaborata te čišćenja i geo snimke

UGROŽENI SPOMENICI BIH SA PROSTORA USK-A

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika prati i razmatra stanje i aktivnosti u vezi sa nacionalnim spomenicima ugroženim nezakonitom izgradnjom, nestručnom rekonstrukcijom, neodržavanjem ili nekim drugim vidom destrukcije.

Komisija formira i Listu ugroženih spomenika, za koje je neophodno izvršiti hitne mjere zaštite da bi se spriječilo njihovo potpuno uništenje.

Među najugroženijim nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine sa prostora USK-a su:

1. Arheološko područje Ripač, Bihać - unutar zaštićenog područja vrši se nezakonita izgradnja objekata;
2. Srednjevjekovni grad Bužim, u Bužimu ugrožene poduzimanjem hitnih mjera zaštite od daljeg propadanja.
3. Historijska cjelina – Prahistorijska gradina, stari grad Sokolac u selu Sokocu, opština Bihać.
4. Historijsko područje – Stari grad Kamengrad, opština Sanski Most.
5. Historijsko područje – Stari grad Todorovo (Novigrad) i džamija u Todorovu, opština Velika Kladuša, FBiH.

Shodno članu 5. stav 1. Odluke o osnivanju Javne ustanove „Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa“ („Sl. glasnik USK-a“ broj 7/04.), člana 1. i 28. stav 1. alineja 1. Zakona o zaštiti kulturnog naslijeđa („Sl.glasnik USK-a“ broj 3/04.), **Zavod je ustanova koja obavlja djelatnost zaštite nepokretnih i pokretnih dobara kulturnog naslijeđa na području Unsko-sanskog kantona i druge obaveze shodno Zakonima iz ove oblasti.**

PREGLED STATUSA I BROJA DOBARA KULTURNOG NASLIJEĐA SA PODRUČJA UNSKO-SANSKOG KANTONA U 2009. GODINI				
Općina	<u>Odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima</u>	<u>Privremena lista nacionalnih spomenika</u>	<u>Lista peticija za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima</u>	Ugroženi spomenici u Bosni i Hercegovini sa prostora USK-a
Bihać	13	7	2	2
Bosanska Krupa	2	3	1	-
Bosanski Petrovac	3	-	2	-
Bužim	3	3	1	1
Cazin	4	3	2	-
Ključ	1	3	6	-
Sanski Most	4	8	1	1
Velika Kladuša	3	3	4	1
UKUPNO	33	30	19	5
UKUPNO NA SVIM LISTAMA KOMISIJE ZA NACIONALNE SPOMENIKE BIH				87

PREGLED ZAŠTIĆENIH NEPOKRETNIH I POKRETNIH DOBARA KULTURNOG NASLIJEĐA SA PROSTORA UNSKO-SANSKOG KANTONA DO 2009. GODINE		
<u>Odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima</u>	NEPOKRETN	28
	POKRETN	5
<u>Privremena lista nacionalnih spomenika</u>	NEPOKRETN	30
	POKRETN	0
<u>Lista peticija za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima</u>	NEPOKRETN	18
	POKRETN	1
Ugroženi spomenici u Bosni i Hercegovini sa prostora USK-a	NEPOKRETN	5
	POKRETN	0
UKUPNO	NEPOKRETN	81
	POKRETN	6

Vjerski objekti uslovno	
Islamski	20
Rimokatolički	9
Srpskopравoslavni	7
Jevrejski	1

STARI GRADOVI SA PODRUČJA USK-A				
Općina	<u>Odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima</u>	<u>Privremena lista nacionalnih spomenika</u>	<u>Lista peticija za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima</u>	Ugroženi spomenici u Bosni i Hercegovini sa prostora USK-a
Bihać	2	3	0	1
Bosanska Krupa	2	1	0	0
Bosanski Petrovac	1	2	0	0
Bužim	1	2	0	1
Cazin	2	2		0
Ključ	1	1	0	0
Sanski Most	1	0	0	1
Velika Kladuša	2	1	0	1
UKUPNO	12	12	0	4

INICIJATIVA DRUGIM USTANOVAMA DA ZAŠTITE DOBRA KULTURNOG NASLIJEĐA KOJA SU U NJIHOVOM POSJEDU	
Arhiv USK-a	Originalna projektna dokumentacija vezana za objekte iz perioda austrougarske uprave koja se odnosi na prostor Unsko-sanskog kantona. Zbirka gruntovnica iz perioda austrougarske uprave.
Općine sa prostora USK-a	Na osnovu dostavljenog pregleda do sad zaštićenih dobara nepokretnog i pokretnog kulturnog naslijeđa sa prostora Unsko-sanskog kantona da sami podnesu Peticije za zaštitu shodno vlastitoj procjeni.

Peticije Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine podnešeno je za 10 novih objekata.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ POSLOVANJA ZA 2020. GOD.

Na osnovu Zakona o proračunima - budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine F BiH", broj:102/13, 9/14 i 13/14), Zakona o izvršenju Budžeta USK-a za 2016. godinu, Uredbom o računovodstvu („Službene novine FBiH 60/14), Pravilnika o knjigovodstvu proračuna-budžeta (Sl. novine FBiH br: 69/14 i 14/15), podnosi se finansijski izvještaj o poslovanju.

I Opći dio

Budžet Javne ustanove Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa za 2020 god. sa sastoji se od:

Budžetska sredstva144.411 KM
Donacije (prenešene i planirane) u budžetu.....35.100 KM
Ukupno Budžet za 2020.god.....179.511 KM

Rashodi – izdaci

Rashod iz budžetskih sredstava158.506 KM

Razdjel: 18 – Glava 06 – potrošačka jedinica 05-Funkciona

TABELARNI PREGLED SREDSTAVA I UTROŠKA SREDSTAVA

Potrošačka jedinica	Ekonomski kod	Subanalitika	Opis	Budžet za 2020.god. Izvor 10	Raspored prihoda od sopstvene djelatnosti, donacija IZVOR 30	Ukupno	Utrošeno u 2020.god
1	2	3	4	5	6	7	8
18060005			UKUPNO	144.411	35.100	179.511	158.506
			Tekući izdaci	115.066	500	115.566	76.489
18060005	611000		Plaće i naknade troškova zaposlenih	70.801	0	70.801	63.422
18060005	611100		Bruto plaće i naknade	56.995	0	56.995	56.069
18060005	611200	IFA002	Naknade za prevoz sa posla i na posao	0	0	0	0
18060005	611200	IFA001	Naknade za topli obrok tokom rada	9.936	0	9.936	5.553
18060005	611200	IFA009	Regres za godišnji odmor	1.920	0	1.920	1.800
18060005	611200		Jubilarne nagrade za stabilnost u radu	0	0	0	0
18060005	611200	IFA008	Pomoć u slučaju smrti ili teže invalidnosti	1.950	0	1.950	0
18060005	61210		Doprinosi poslodavca	5.984	0	5.984	5.887
18060005	613000		Izdaci za materijal i usluge	20.626	500	21.126	7.180
18060005	613100		Putni troškovi	1.000	0	1.000	935

18060005	613200		Izdaci za energiju	4.200	0	4.200	422
18060005	613300		Izdaci za komunalne usluge	2.500	0	2.500	1.371
18060005	613400		Nabavka materijala	2.000	0	2.000	480
18060005	613500		Izdaci za usluge prevoza i goriva	200	0	200	0
18060005	613600		Unajmljivanje imovine i opreme	0	0	0	0
18060005	613700		Izdaci za tekuće održavanje	4.800	0	4.800	1.305
18060005	613800		Izdaci osiguranja bankarskih usluga i platnog prometa	0	0	0	0
18060005	613900	DOP 002	Posebna naknada za podsticanje rehabilitacije i zap. osob sa inv	554	0	554	0
18060005	613900	DOP 001	Ugovorene usluge posebna naknada na dohodak - zaštita	182	0	182	0
18060005	613900		Ugovorene usluge	5.926	500	6.426	2.667
18060005	614000		Tekući grantovi	0	0	0	0
18060005	615000		Kapitalni grantovi	23.000	34.600	57.600	82.017
18060005	615100		Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti	0	0	0	
18060005	615300		Kapitalni grantovi neprofitnim organizacijama	23.000	34.600	57.600	82.017
18060005	821000		Kapitalni izdaci	24.000	0	24.000	52.563
18060005	821300	IFX0 01	Uredska oprema	2.000	0	2.000	1.050
18060005	821500		Nabavka stalnih sredstava u obliku prava-stolarija Kloster	22.000		22.000	51.513
			Ukupno:	144.411	35.100	179.511	158.506
			Ukupan broj zaposlenih	3		3	

Finansijski izvještaj poslovanja

	JU Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa USK-a	Ukupno Budžet 2020.	Ostvareno 2020.	Razlika (3-4)
1.	2	3	4	5
1.	Ukupno	120.411	158.506	38.095
2.	Tekući izdaci	94.411	132.506	38.095
3.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	70.801	63.422	7.379
4.	Bruto plaće i naknade	56.995	56.069	926
5.	Naknade za prevoz sa posla i na posao	0	0	0
6.	Naknade za topli obrok tokom rada	9.936	5.553	4.383
8.	Regres za godišnji odmor	1.920	1.800	120
9.	Otpremnina zbog odlaska u mirovinu	0	0	0
10.	Jubilarnе nagrade za stabilnost u radu	0	0	0
11.	Pomoć u slučaju smrti ili teže invalidnosti	1.950	0	1.950
12.	Doprinosi poslodavca	5.984	5.887	97

13.	Izdaci za materijal i usuge	20.626	7.180	13.446
14.	Putni troškovi	1.000	935	65
15.	Izdaci za energiju	4.200	422	3.778
16.	Izdaci za komunalne usluge	2.500	1.371	1.129
17.	Nabavka materijala	2.000	480	1.520
18.	Izdaci za usluge prevoza i goriva	200	0	200
19.	Unajmljivanje imovine i opreme	0	0	0
20.	Izdaci za tekuće održavanje	4.800	1.305	3.495
21.	Posebna naknada za podst. rehabilitacije	554	0	554
22.	Ugovorene usluge posebna nak.na doh.zašti	182	0	182
23.	Ugovorene usluge	5.926	2.667	3.259
24.	Tekući grantovi	0	0	0
25.	Ostali grantovi pojedincima	0	0	0
26.	Subvencija javnim preduzećima	0	0	0
27.	Kapitalni grantovi	23.000	82.017	59.017
28.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlasti	0	0	0
29.	Kapitalni grantovi neprofitnim organizacijama	23.000	82.017	59.017
30.	Kapitalni izdaci	24.000	52.563	28.563
31.	Uredska oprema	2.000	1.050	950
32.	Prevozna oprema	0	0	0
33.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	22.000	51.513	29.513
34.	Ukupno:	118.411	185.069	-66.658
35.	Ukupan broj zaposlenih	3	3	

KOMENTAR FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Budžetska sredstva u iznosu od 144.411 KM sastoje se od sljedećeg:

Plaće i nakanade troškova zaposlenih 70.801 KM

Doprinosi poslodavca u iznosu od..... 5.984 KM

Izdaci za materijal i usluge.....20.626 KM

Uredska oprema.....2.000 KM

Nabavka sredstava u obliku prava.....22.000 KM

Odlukom o preraspodjeli sredstava iz Budžeta za sanaciju

Kapetanove kule23.000 KM

U K U P N O : 144.411 KM

U toku 2020. godine utrošeno je ukupno 82.017,22 KM za završetak radova na sanaciji Kapetanove kule u Bihaću:

23.000,00 KM - dodijeljene u Budžetu za 2020.za završnu fazu sanacije Kapetanove kule,

Odluka Vlade USK-a br. 10-14-11217-10/19;

3.000,00 KM - interventna sredstva od Federalnog ministarstva kulture i sporta – Transfer za obnovu kulturnog naslijeđa, Ug.br. 03-29/16;

24.985,19 KM – sred.Federalnog ministarstva obrazovanja, prenešena donacija iz 2019. god.;
1.014,81 KM – dio sredstava iz donacije Grada Bihaća u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM,
koja su prenešena iz 2019. godine;
30.000,00 KM – sredstva od Ministarstva obrazovanja USK-a, Grant za obnovu kulturnog
naslijeđa, Odluka br. 10-11-11982-3/2020. od 22.10.2020.
17,22 KM – sredstva iz donacija ranijih godina

Za sanaciju radova – zamjena stolarije na zgradi Kloster utrošeno je ukupno 51.513,40 KM:
21.528,00 KM – sredstva dodijeljena u Budžetu u ukupnom iznosu od 22.000,00
29.985,40 KM – sredstva od Ministarstva obrazovanja USK-a, Grant za obnovu kulturnog
naslijeđa, Odluka br. 10-11-11982-4/20 od 23.10.2020. godine

Izvršen je popis stalnih sredstava, sitnog inventara, novčanih sredstava, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2020. godine.

ZAVRŠNI DIO

Na putu realizacije **održivog razvoja kao glavnog cilja zaštite i očuvanja dobara kulturnog naslijeđa** neophodna je snažnija podrška Zavodu u njegovom materijalnom i kadrovskom jačanju, tako što će se uticati na slijedeće:

- Poštivanje Zakona o kulturi, sa lokalnog i kantonalnog nivoa,
- Povišenjem vlastitog učešća povišuju se aplikaciona sredstva ka višim nivoima,
- Pomoć kod izdavanja preporuka za sufinansirane projekte, te uključivanje Vlade i ministarstva USK-a u javne pozive na Federalnom nivou,
- Obezbjedenje terenskog ili drugog vozila nezaobilaznog u radu na terenu.
- Proširenje sistematizacije radnih mjesta, kojima se poboljšava funkcionalnost Zavoda, a koje bi se očitovale na ishodovanju potrebnih licenci za projektovanje.

Broj: _____
Bihać: _____

Direktor Zavoda

Amir Kadić